

Erdoğan ve Sıcak Para...

AKP hükümetleri yorulmuştur. Türk ekonomisine yeni bir soluk gerekmektedir. Önlem alınmazsa, bu cari açık Türkiye'nin ekonomik yapısında büyük sorunlar açacaktır.

Dr. Alev COŞKUN

Türkiye yıllardır gerçek gündemine sahip değildir. Türkiye'nin asıl gündemi ekonomik konular olmalıdır. Ama “Ergenekon”, “türban”, “temelsiz anayasa değişiklikleri”, “Balyoz, Ayışığı” ve “referandum” gibi yapay gündemler sürekli kamuoyunu işgal etmektedir.

Yeri geldi, burada bir nebze, ekonominin sıcak bir konusuna değineceğiz.

Geçen ay, Seul'de yapılan G20 toplantısında IMF Başkanı **Dominique S. Kahn**, Türkiye'nin ekonomik alanda baş etmesi gereken iki önemli ve tehlikeli konunun: **enflasyon** ve cari açık olduğunu belirtti. (Cumhuriyet, 25.10.2010)

Kahn, “**Türkiye büyüyen bir ekonomi ancak, konu bu büyümenin ne kadar sürdürülebileceğidir. Türkiye ekonomisinin en önemli sorunlu alanı fazla ithalattır. Bu yüzden Türkiye cari açığa dikkat etmelidir**” dedi.

Cari açık, bir ülkenin bir yıllık ihracat ve ithalatı arasındaki farktır. Eğer ithalat, ihracattan fazla ise cari açık; tersi, yani ithalattan daha fazla ihracat yapılıyorsa, o zaman cari fazlalık vardır.

Bir ülke için en çok arzulanan husus da bu ikinci durumdur. Çünkü o zaman ülke sağlıklı bir ekonomik süreçtedir ve döviz kazanıyor demektir.

Bugün dünyada ihracatı, ithalatından büyük olan ülkeler nadirdir ve bu konuda en başarılı ve en büyük ülke Çin ekonomisidir.

Türkiye, yıllardır sürekli cari açık veren bir ülkedir ve bu cari açık özellikle 2002 yılından bu yana giderek yük-

salmaktadır.

Son rakamlara bakalım:

2010 yılının ilk 9 ayında dış ticaret açığı yüzde 77.3 artışla 27 milyar 430 milyon dolardan 48 milyar 640 milyon dolara çıktı.

Bu dönemde ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 62.7'ye geriledi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 2010'un Ocak-Eylül döneminde ihracat yüzde 12 artmış ve 81 milyar 884 milyon olmuş, ancak aynı dönemde ithalat yüzde 29.8 (yüzde 30'a yakın) artarak 130 milyar 523 milyon dolara çıkmıştır. Aynı dönemler için, bir yıl önceye göre dış ticaret açığı yüzde 73.3 artışla 49 milyar dolara yaklaştı (48.634) ve ihracatın ithalatı karşılama oranı ise yüzde 72.7'den yüzde yüzde 62.7'ye geriledi.

Bu rakamlar Türkiye'nin çok ciddi bir cari açık sorunu olduğunu açık bir biçimde gösteriyor.

Türkiye neden cari açık veriyor?

Çünkü, AKP iktidarı döneminde sıcak para ekonomisi ısrarlı bir biçimde uygulanıyor. Türk Lirası'nın değeri yüksek, doların değeri bastırılarak aşağıda tutuluyor. Ayrıca, Türkiye dışarıdan gelen dövizde en yüksek oranda faiz veriyor. Bunun sonucunda:

1. Baskı altında tutularak değeri aşağı çekilen döviz yüzünden ihracatçı zarar görüyor.

2. Bu durum, ithalatı ve özellikle ara malı sanayi malları ithalatını cazip hale getiriyor, ulusal sanayi kanama-ya başlıyor, zor duruma giri-

yor, cılızlaşıyor.

3. Dışarıdan gelen sıcak para, büyük faiz gelirleri sağlayarak, Türk emekçilerinin ve iş dünyasının yarattığı artı değeri alıp götürüyor.

Örneğin 2002-2009 yılları arasında yurda giren sıcak para Türkiye'den fahiş olarak, 35 milyar 333 milyon doları dışarıya çıkardı.

Böylesi durumları engelleyebilmek için, birçok ülke önemler almıştır. Bu önemlerin başında Nobel ödüllü ekonomist **James Tobin**'in önerdiği ve “**Tobin Vergisi**” adı verilen bir vergi gelmektedir. Bu vergi, yurtdışından giren döviz fonlarının (sıcak paranın) ani çıkışlarını (sıcak paranın) denetlemek amacıyla alınan bir çeşit vergidir. Bu vergiyi çeşitli oranlardan uygulayanların başında Brezilya, Çin, Hindistan, Tayvan gibi ülkeler gelmektedir.

Bu verginin ya da benzer önlemlerin alınması için kimi ekonomi yazarları ısrarla önerilerde bulunuyorlar. Geçen ağustos ayında da İş Bankası Genel Müdürü Sayın **Ersin Özince** Türk ekonomisinde ani döviz çıkışlarının denetim altına alınması için böylesi bir verginin konulmasını önerdi.

Ancak AKP hükümeti yıllardır bu önerilere karşı çıkıyor. Çünkü Türk ekonomisi dışarıdan sıcak para gelmezse çok zor duruma düşer. AKP iktidarı sıcak para ile cari açığı dengeliyor. Bunun için sıcak paraya dünyanın en yüksek faizini veriyor. Milyarlarca dolar sıcak para, serbestçe Türkiye'ye giriyor, Türk parasına çevriliyor, garantili devlet tahvili alıyor, bir yıl sonra dolar sabit düzeyde tutulduğu için tekrar dolara çevriliyor ve büyük getiri sağlayarak yurtdışına çıkıyor. Türkiye dünyada adeta sıcak paranın **cenneti** haline gelmiştir.

Sıcak para politikası

AKP'nin temel ekonomi politikası haline gelen bu sıcak para politikasına ve kâr transferine Başbakan geçen hafta beklenmedik bir biçimde karşı çıktı.

Başbakan **Recep Tayyip Erdoğan**, Arap Bankaları Birliği'nin Beyrut'ta düzenlediği toplantıda yaptığı konuşmasında, “**sıcak para**”ya değinerek “**Sıcak para akışını kontrol altına almak şart. Kontrol dışı tutarsanız siz kontrole girersiniz. Sizin durumunuz daha felaket olur**” dedi. (26 Kasım 2010)

Başbakan'ın bu konuşması Türkiye'de gerek ilgili bakanlar, gerekse piyasalarda kafaların karışmasına neden oldu.

Başbakan birkaç ay önce “**Değerli TL iyidir. Türkiye'nin gücünü gösterir**” demişti. Oysa, Beyrut'ta yaptığı açıklama ise bunun tam tersi.

Başbakan Yardımcısı **Babacan** ve Maliye Bakanı **Şimşek**, sıcak paranın yararlarını her zaman dillerinden düşürmeyen bu bakanlar, Başbakan'ın bu söylemi ve sıcak para lobisi karşısında önce şaşırıyorlar, şimdi de yavaş yavaş pozisyon de-

ğiştirmeye başladılar.

Yukarıda verdiğimiz rakamlar, aslında Türk ekonomisi için alarm zillerinin çaldığını gösteriyor.

Kuşkusuz bu nedenle, en büyük ulusal bankamız İş Bankası'nın Genel Müdürü Sayın Özince ve IMF Başkanı **Kahn**, dış ticaret açığına dikkat edin diye uyarıyor.

İşte Erdoğan, belki de bu nedenlerle Beyrut'ta yaptığı konuşmada, ilk kez “**cari açığın**” tehlikelerinden söz etmiştir. Oysa, kendisi bu konuda en az 6 yıldır sürekli uyarılıyordu. Başbakan'ın bu çıkışı, ne yazık ki AKP hükümeti tarafından ciddiye alınıp önlemler geliştirilemez. Çünkü seçimler yakındır, AKP seçim ekonomisi uygulamaktadır.

Çok güzel bir atasözümüz vardır: “**Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu**”...

Başbakan “**Cari açık konusunda önlemler alınmazsa durumumuz felaket olur**” dediğine göre, şimdi yukarıdaki atasözünü Başbakan'a anımsatmak ve şu soruları sormak gerekiyor:

AKP bu sıcak para politikasını 2002 yılından beri neden ısrarla uyguluyor?

● Yıllarca bu politika uygulandığına göre özellikle 2002-2008 döneminde Türk ekonomisinde tahribat “**çöküntü**” olmadı mı? Dolar bazında 1 yılda yüzde 25'e yakın gelir elde eden sıcak para fonları değil miydi?

● Mademki bu kadar güçlü bankacılık sistemimiz var, neden bu kadar sıcak paraya ihtiyacımız var?

● Sıcak para için Brezilya'nın uyguladığı bir tür “**tobin vergisi**” uygulanmalıdır, diyenlere karşı çıkan Sayın Başbakan ve bu iktidarın Başbakan Yardımcısı ve Maliye Bakanı değil miydi?

● Liranın değerini yüksek, doların değerini düşük tutmak için her türlü önemi alan, bu iktidar ve TC Merkez Bankası değil midir?

Küresel tefecilik

Sıcak para denilen fonlar aslında “**küresel tefeciliğin**” başka bir adıdır. Çin, Güney Kore, Tayvan ve Brezilya sıcak parayı caydırmak için türlü önlemler alırken, Başbakan da sıcak parayı felaket olarak tanımladığına göre, AKP hükümeti bu konuda neden bugüne kadar önlem almadı?

Oysa, bugün dünyada uluslararası ekonomi alanında kur savaşları yaşanıyor.

ABD, Çin, Hindistan ve Tayvan'ın kendi paralarının değerini düşürüp, doların değerini yükselterek ihracatı özendirmesini şiddetle eleştiriyor. Bu nedenle dünyadaki gözlemciler, geçen ay Seul'de yapılan G20 toplantısını “**sıcak para savaşı**” toplantısı olarak nitelediler. Ancak Türkiye yıllardır değeri düşük TL politikası izleyerek, dışarıdan gelen sıcak paraya dünyada en yüksek faizi vererek, dünyanın en cazip **sıcak para** politikasını izleyen ülkesi oldu. Böylece ihracatçı zor duruma girdi. Sanayici zor duruma girdi. Türkiye sanayisi ara malları üretme yerine, ara malı ithal eden bir duruma girdi. İhracat-ithalat rakamlarına bakıldığında Türkiye büyük cari açıklar veren bir ülke konumuna geldi. AKP hükümeti bu cari açığı, dışarıdan gelen sıcak para ile dengelemeye çalıştı. Türkiye son yıllarda yapay bir ekonomik cennet halinde. Ama, ülkenin artı değerini ve kaynaklarını sıcak para spekülörleri alıp götürüyor. Şimdi Başbakan Beyrut'taki bu konuşmasıyla 8 yıldır izlediği bu politikayı inkâr ediyor duruma düşmüştür. AKP hükümetleri yorulmuştur. Türk ekonomisine yeni bir soluk gerekmektedir. Önlem alınmazsa, bu cari açık Türkiye'nin ekonomik yapısında büyük sorunlar açacaktır.

teb.com.tr / 444 0 666

e gittim, öneceğim.

dan başlayan faiz oranları ile krediniz TEB'den.

• POS'ta indirimli komisyon oranı
%5'e varan indirim • Konut ve işyeri sigortalarında %10 indirim
Service'lerde ücretsiz check-up

Faiz Oranı**	Aylık Taksit Tutarı	Toplam Masraflar	Aylık Maliyet Oranı	Yıllık Maliyet Oranı
%0,89	884,82 TL	131,26 TL	%1,14	%13,73
%0,89	467,07 TL	140,71 TL	%1,05	%12,64
%0,89	328,40 TL	152,05 TL	%1,02	%12,28

Özellikler: Toplam masraf tutarı, 10.000 TL için belirlenen dosyası masrafı ve ferdi masrafı 100 TL olup, ferdi kaza sigorta primi kredinin tutarına ve vadesine göre değişiklik gösterir. İhtiyaç sigorta masrafı ve yasal vergiler dahil edilmektedir. TEB kredi başvurularını online onaylamama hakkına sahiptir. Ayrıntılı bilgi için www.teb.com.tr ve TEB şubelerini ziyaret edebilirsiniz. Kampanya 31 Aralık 2010 tarihine kadar devam edecektir. Kampanya sonrasındaki ve müşteri talebinin olman halinde sağlanacaktır.